

ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆ

DOI: 10.61484/29538181-sj.10.24-01

ՀԵՏԱԶՈՏԱՀԵՆ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

¹Վարդան Բոստանջյան, ²Արմինե Զախարյան

*¹ԵՊՀ ֆինանսական հաշվառման ամբիոն, ²ՀՀ ԳԱԱ,
Գիտակրթական միջազգային կենտրոն
Մուտքագրված է 02.05.24, գրախոսված է 24.05.24,
ընդունված է տպագրության՝ 26.06*

Ամփոփագիր. Հոդվածը նվիրված է Հայաստանի Հանրապետությունում հեղափոխական կրթության կազմակերպման միջոցով գիտական ներուժի հզորացման մեթոդների և մեխանիզմների, դրանց արդյունավետ կիրառումը պայմանավորող գործոնների, ինչպես նաև գիտության ոլորտի ինովացիոն զարգացման խթանման հիմնահարցերի ուսումնասիրությանը: Հոդվածում Հայաստանի Հանրապետության օրինակով դիտարկվել են հեղափոխական կրթության կազմակերպման և ֆինանսավորման հնարավորությունները, մշակվել են հեղափոխական կրթության կազմակերպման միջոցով տնտեսության ինովացիոն զարգացման խթանման որոշակի մեխանիզմներ:

Հիմնաբառեր. գիտություն, կրթություն, ինովացիոն զարգացում, ֆինանսավորում, գիտական և գիտատեխնիկական գործունեություն, զարգացում, արդյունավետություն

Ներկայում համաշխարհային տեխնոլոգիական կառուցակարգը ենթադրում է հասարակության արտադրողական ուժերի զարգացման քանակական և որակական թռիչքի հիմքում ընկած բեկումնային տեխնոլոգիաների, նորարարությունների և գյուտերի մշակում, ինչի արդյունքում զարգացման որոշիչ գործոններն են դառնում գիտատեխնիկական առաջընթացը, մարդու ճանաչողական և ստեղծագործական ունակությունները և արտադրության հիմնական գործոնների ինտելեկտուալացումը: Տեխնոլոգիական առաջընթացի ներկա փուլը, որն ուղեկցվում է զանգվածային բնույթ կրող թվայնացման [1] և ինֆորմատիզացիայի [2] գործընթացներով, ենթադրում է հասարակության անդամների կյանքի բոլոր ոլորտներում գլոբալ փոփոխությունների իրականացում: Հասարակությունը, որի զարգացման մակարդակը փոխկապակցված է տեխնոլոգիաների և աշխատանքի գործիքների հետ, ներկայումս գտնվում է սկզբունքորեն նոր տեխնոլոգիական պայմանների

հարմարվելու փուլում: Այս գործընթացը համապատասխանում է արդյունաբերական հեղափոխության սահմանմանը՝ որպես տեխնոլոգիաներում և տեխնիկայում իրականացվող նորարարությունների ազդեցության ներքո հասարակության վերակառուցում: Արտադրության նորացման բարձր տեմպերը զգալիորեն մեծացնում են նորարարական տեխնոլոգիաների, ինչպես նաև կրթության ու գիտության՝ որպես այդ տեխնոլոգիաներն արտադրող ոլորտների դերն ու նշանակությունը [3]:

Հասարակության զարգացման համաշխարհային փորձը վկայում է, որ կրթությունը՝ հանդիսանալով տնտեսության զարգացման կարևորագույն շարժիչ ուժերից մեկը, պահանջում է մշտական զարգացման և կատարելագործման անընդհատ գործընթացի ապահովում: Հետևաբար, հետազոտահեն կրթության կազմակերպումը և գիտության ոլորտի ֆինանսավորման ծավալների մշտական ավելացումը ձեռք են բերում առանձնահատուկ նշանակություն: Ինչպես հայտնի է, Հայաստանի Հանրապետությունում վերջին տարիներին հետազոտությունների և մշակումների ուղղությամբ գերակշռում են պետության կողմից իրականացված ծախսերը, ինչը վկայում է գիտության ոլորտում մասնավոր հատվածի թույլ ներգրավվածության մասին: Նշենք, որ 2016թ. հոկտեմբերին հաստատված ՀՀ կառավարության ծրագրի 1.4 կետի 4գ ենթակետով սահմանված է. «2018 թվականից սկսած՝ գիտության ֆինանսավորման ծավալների հիմնական մասի ուղղորդում դեպի կիրառական և փորձարարա-կոնստրուկտորական ծրագրեր» [4] միջոցառումների համախումբը, համաձայն որի՝ ՀՀ գիտության ոլորտի ֆինանսավորմանը տրված է հստակ ուղղվածություն:

Արդի պայմաններում հատկապես կարևորվում է գիտակրթական գործունեության արդյունավետության բարձրացումը, քանի որ այն նպաստում է բնակչության բարեկեցության բարձրացմանը, նորամուծությունների ներդրմանը, ընկերությունների կայուն զարգացմանը, պետական բյուջեի եկամուտների ավելացմանը և այլն [5]: Ակնհայտ է, որ գիտելիքահեն տնտեսությունը հասարակության սոցիալական խնդիրների լուծման նյութական հիմքն է, որտեղ զարգացման հիմնական գործոնները գիտելիքն ու մարդկային կապիտալն են: Նման տնտեսության զարգացման գործընթացը բնութագրվում է մարդկային կապիտալի որակի բարձրացմամբ, կյանքի որակի բարելավմամբ, բարձր տեխնոլոգիական գիտելիքների, նորարարության և բարձրորակ ծառայությունների արտադրությամբ և այլն: Գիտելիքահեն տնտեսությունը հանդիսանում է հետինդուստրիալ տնտեսության և ինովացիոն տնտեսության զարգացման ամենաբարձր փուլը և, հետևաբար, առավել բնորոշ է ամենազարգացած երկրներին, ինչպիսիք են ԱՄՆ-ը, Գերմանիան, Մեծ Բրիտանիան, Կորեան և Ճապոնիան:

Անշուշտ, գիտակրթական գործունեության արդյունավետության բարձրացումը մեծապես պայմանավորված է ակտիվ գիտնականների թվաքանակի

ավելացմամբ, դասախոսների ժամանակակից արդյունավետ կերպարի ձևավորմամբ, ակտիվ գիտնականի և արդյունավետ դասախոսի որակների օպտիմալ հարաբերակցությամբ, ինչպես նաև ուսանողների գիտակրթական գործունեության ակտիվացմամբ:

Ինչպես հայտնի է, ամենակտիվ, բանիմաց և տաղանդավոր գիտնականներն առանձնանում են իրենց աշխարհահայացքով և ստեղծագործական նախաձեռնողականությամբ, նրանք ունեն և՛ համախմբման ուժ, և՛ հեռանկարի զգացում և կարողանում են տեսնել հեռավոր ապագան: Այդպիսի գիտնականները՝ աշխատանքի ահռելի կարողությունների, ուժեղ կամքի և ստեղծագործական մեծ ներուժի տեր մարդիկ են: Նրանք սկզբունքային լավատեսներ են, ովքեր հավատում են գիտական գիտելիքների ուժին, ունակ են ոչ միայն երագելու, այլև համարձակ գործելու: Նման մարդիկ համեմատաբար քիչ են. դրանք կազմում են մարդկության աղամանդե ֆոնդը: Նկատենք նաև, որ հետազոտական գործունեությանը պատրաստ մարդը պետք է ունենա յուրահատուկ որակներ: Առաջին հերթին, անհրաժեշտ է ունենալ անշահախնդիր սեր գիտության և ընտրված մասնագիտության հանդեպ: Այստեղ հատկապես կարևորվում են գիտնականի ճանապարհին հանդիպող դժվարությունների և խոչընդոտների հաղթահարման ունակությունը և ընտրված ճանապարհի ճշտության մեջ վստահությունը: Այս ամենն առաջացնում է ուժեղ նպատակալացություն, որը թույլ է տալիս հետազոտողին ոչ միայն տեսնել աշխատանքի երկարաժամկետ հեռանկարները, այլև հստակ պլանավորել դրա առանձին փուլերը: Գիտնականի հիմնական հատկանիշներն են նաև՝ ազնվությունը, խստությունը և օբյեկտիվությունը: Գիտնականը պետք է լինի համեստ և ինքնաքննադատ, ինչպես նաև հարգի այլոց կարծիքը: Գիտական գործունեության հաջողությունը մեծապես կախված է գիտնականի ընդհանուր տրամադրվածությունից: Լավատեսությունը ոգեշնչում է և խթանում կամքը, սրում է ընկալումն ու միտքը: Գիտնականը պետք է առաջ նայի, սիրի կյանքը, երկար մտածի և լավատես լինի: Եվ վերջապես, իսկական գիտնականի հիմնական հատկանիշներից մեկը՝ քրտնաջան աշխատանքն է: Ցանկացած գիտափորձ կատարելիս պետք է ունենալ համբերություն և տոկունություն: Փորձերը երբեմն պահանջում են բազմաթիվ ստուգումներ, և աննշան ձախողումները անխուսափելի են, որոնք հաճախ պայմանավորված են տեսնելիական պատճառներով:

Գիտնականին բնորոշ մտավոր և ֆիզիկական հատկությունները կարելի է դասակարգել հետևյալ կատեգորիաների.

- խանդավառություն և հաստատակամություն,
- ինքնատիպություն՝ մտածողության անկախություն, երևակայություն, ինտուիցիա, տաղանդ,
- բանականություն՝ տրամաբանություն, հիշողություն, փորձ, կենտրոնանալու կարողություն, արատրակտ մտածողություն,

- էթիկա և ազնվություն,
- բնության հետ ներդաշնակություն՝ դիտողականություն, ֆիզիկական և տեխնիկական հմտություններ և այլն,
- մարդկանց հետ հաղորդակցվելու ունակություն՝ այլ մարդկանց հետ խմբեր կազմակերպելու, ուրիշներին համոզելու և նրանց փաստարկները լսելու կարողություն:

Ակնհայտ է, որ արդյունավետ գիտական գործունեություն ծավալելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել և վերլուծել ամեն նորը, կապ հաստատել օտարերկրյա գիտնականների հետ, գրել հոդվածներ և գրքեր, հարցազրույցներ տալ, ստեղծել համախոհների և ուսանողների թիմեր և այլն:

Ինչպես հայտնի է, դասախոսի սեփական կերպարն ունի հատուկ նշանակություն, քանի որ այն մեծ ազդեցություն է գործում ուսանողների վրա: Դասախոսի կերպարը ձևավորելիս իրական որակները սերտորեն միահյուսվում են ուրիշների կողմից իրեն վերագրվող հատկությունների հետ: Դասախոսի հիմնական հատկանիշներն են [6].

1. Առաջին տպավորություն: Այն պետք է հասկանալ որպես դասախոսի յուրահատուկ կերպար, որը բաղկացած է հագուստից, ձայնից, հարդարանքից և կոկիկությունից, ձեռքսեղման ուժից, տեսողական շփումից և կեցվածքից: Առաջին դրական տպավորությունը հեշտացնում է մարդկանց հետ շփվելը՝ դարձնելով այն ավելի ջերմ և հարմարավետ: Մյուս կողմից, բացասական առաջին տպավորությունը կարող է դադարեցնել հարաբերությունները նախքան դրանց սկսվելը: Ակադեմիական միջավայրում հետազոտությունները ցույց են տալիս կապը առաջին տպավորությունների բաղադրիչի և հարաբերությունների հետագա զարգացման միջև: Կոկիկ տեսքը և ոճային հագուստը կարևոր գործոններ են առաջին լավ տպավորության համար: Ճիշտ հագուստը ստեղծում է հաջողակ մասնագետի կերպար՝ առաջացնելով տևական դրական արձագանք:

2. Գիտելիքների խորություն: Եվ ուսանողները, և գործընկերները ակնկալում են, որ դասախոսը տիրապետում է իր մասնագիտությանը, կարող է ազատորեն քննարկել տարբեր մասնագիտական հարցեր և ունենալ փորձագիտական գիտելիքներ իր ոլորտում: Ենթադրվում է, որ համալսարանում աշխատանքը բարձր վարձատրվող ինտելեկտուալ աշխատանք է, և դասախոսը ոչ միայն փոխանցում է իր գիտելիքները ուսանողներին, այլև զբաղվում է անընդհատ ինքնակատարելագործմամբ, այսինքն՝ իր գիտելիքների շարունակական թարմացմամբ:

3. Գիտելիքի լայնություն: Իր ոլորտում ունեցած գիտելիքներից բացի, հաջողակ դասախոսը պետք է լայն հայացքներ ունենա գիտական գիտելիքների հարակից ոլորտների և այլ հարցերի վերաբերյալ: Նա պետք է լինի փորձագետ, ազատորեն քննարկի այն երևույթները, որոնք որոշակիորեն հեռու են իր մասնագիտական գործունեության տիրույթից, այսինքն՝ լինի

համակողմանի զարգացած փորձագետ:

4. Ճկունություն: Դասախոսը պետք է ճկուն լինի և կարողանա փոխել իր վարքագիծը, որպեսզի լավագույնս պահպանի հարաբերությունները ուրիշների հետ: Ճկուն դասախոսը լսում է գրուցակցին և կարողանում է հարմարվել ռիթմին, որպեսզի դիմացինը շփման մեջ անհարմարություն չզգա:

5. Էնտուզիազմ: Այս պարագայում էնտուզիազմը պետք է հասկանալ որպես նոր տեղեկատվություն ընդունելու և ցանկացած խնդիր պատրաստակամորեն ստանձնելու կարողություն: Օրինակ, ուսանողները շատ հարցեր են ունենում դասի ժամանակ, և խանդավառ դասախոսը հաճույքով է պատասխանում դրանց՝ բարձրացնելով իր հեղինակությունը:

6. Անկեղծություն: Իսկական դասախոսը պետք է անկեղծ լինի, այլ ոչ թե պարզապես այդպիսին երևա: Գիտության արժեքները հռչակող մարդը պետք է հետևի դրանց և պահպանի ակադեմիական էթիկայի բոլոր կանոնները:

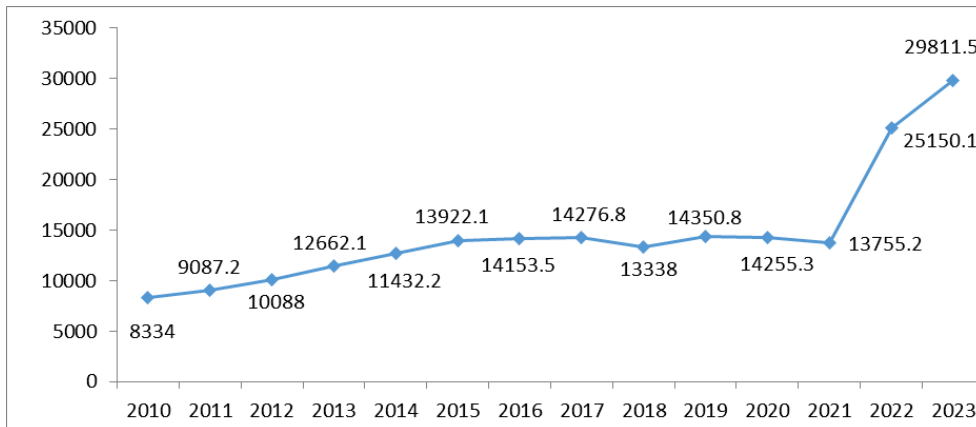
Ակտիվ գիտնականի և արդյունավետ դասախոսի որակների օպտիմալ հարաբերակցության հաստատման համար անհրաժեշտ է խթանել կրթական ոլորտում գիտնականի, իսկ գիտական ոլորտում՝ դասախոսի կարիերայի աճը: Անհրաժեշտ է նաև բարձրացնել գիտնականների և դասախոսների մեդիագրագիտության մակարդակը, ինչը պայմանավորված է գիտության և կրթության ոլորտների ընդհանուր թվայնացմամբ: Առանձնահատուկ ուշադրություն պետք է դարձնել հայտնի գիտնականների և ուսուցիչների գիտակրթական գործունեության արդյունավետության բարձրացման փորձի ուսումնասիրմանը և կիրառմանը: Արդյունավետ գիտնական-դասախոսի ձևավորմանը կարող է նպաստել նաև դպրոցում, համալսարանում, ասպիրանտուրայում և դոկտորանտուրայում աշխատանքային որոշակի փորձը՝ տարբեր կրթական մակարդակներում սովորողների մտավոր կարողությունների և հոգեբանության խորը ըմբռնման հմտություններ ձեռք բերելու և նրանց գիտակրթական գործունեությունն արդյունավետ խթանելու համար:

Նշենք նաև, որ գիտնականների, դասախոսների և ուսանողների գիտակրթական գործունեության խթանումը շարունակական և կրկնվող գործընթաց է, և գիտության ու կրթության ապագան կախված է վերջինիս արդյունավետության աստիճանից: Հետևաբար, սեփական օրինակով ուսանողների գիտակրթական գործունեության խթանումը ուսուցիչ-գիտնականի իրավասությունն ու պարտականությունն է: Այս համատեքստում անհրաժեշտ է ակտիվորեն ներգրավել ուսանողներին գիտահետազոտական նախագծերում, նրանց հետ գրել համահեղինակային գիտական հոդվածներ (որոշ դեպքերում մագիստրատուրայի ուսանողներից կարող է պահանջվել տպագրել 1-2 գիտական հոդված), սովորեցնել գիտությամբ զբաղվել և բացատրել նրանց գիտահետազոտական գործունեության առավելությունները: Վերջինս ենթադրում է գիտակրթական գործունեության պետական և մասնավոր ֆինանսավորման ծավալների ավելացում՝ գիտնականներին, դասախոսներին

և երիտասարդ մասնագետներին մոտիվացնելու նպատակով:

Ստորև ներկայացնենք նաև 2010-2023թթ. պետական ֆինանսավորման (բազային, նպատակային-ծրագրային և թեմատիկ) ծավալները գիտության ոլորտում (թվերը չեն ներառում պետական կառավարման մարմնի պահպանման ծախսերը):

Գծապատկեր 1. Հայաստանի Հանրապետությունում գիտության ոլորտի ֆինանսավորման ծավալը 2010-2023թթ. (մլն դրամ) [7]

Վերը բերված տվյալներից երևում է, որ 2010-2023թթ. ընթացքում տեղի է ունեցել գիտության ֆինանսավորման ծավալի ցուցանիշի զգալի աճ՝ 22988,6 մլն դրամով: Անշուշտ, գիտության ֆինանսավորման ծավալների ավելացումը դրական երևույթ է, սակայն պետք է նշենք, որ անհրաժեշտ է ապահովել այս ցուցանիշի շարունակական աճը՝ հատկապես հաշվի առնելով ՀՀ տնտեսության ինովացիոն զարգացման ներկայիս խնդիրները: Այս համատեքստում հատկապես կարևորվում է գիտության բազային ֆինանսավորման ծավալների շարունակական աճի ապահովումը: Նշենք, որ բազայինի մեջ են մտնում հիմնարար և կարևորագույն նշանակություն ունեցող կիրառական հետազոտությունները, գիտական կազմակերպությունների ենթակառուցվածքի պահպանումն ու զարգացումը, ազգային արժեք ներկայացնող գիտական օբյեկտների պահպանությունը, գիտական կադրերի պատրաստումը, գիտական և գիտատեխնիկական գործունեության ապահովումը, համատեղ օգտագործման գիտական սարքավորումների ձեռքբերումը և միջազգային համագործակցության ծրագրերի իրականացումը: Բազային ֆինանսավորման մեջ են մտնում նաև գիտական աստիճանների համար գիտաշխատողներին տրվող հավելավճարները:

Անդրադառնալով հետազոտահեն կրթության կազմակերպման հիմնախնդիրներին նշենք նաև, որ Ճարտարապետության և շինարարության Հայաստանի ազգային համալսարանում կստեղծվի «ՍՄԱՐԹ-ԼԱԲ» կենտրոն, որն

իրականացվում է «Ինժեներական համակարգերի մոդելավորման, նախագծման և կառավարման խելացի լուծումների ապահովումը և կրթական ծրագրերի արդյունավետության բարձրացումը՝ լաբորատոր փորձասարքերի համալրմամբ» ծրագրի շրջանակում [8]: ՃՇՀՀ-ի դրամաշնորհային ծրագրի շրջանակում նախատեսվում է առկա լաբորատոր բազայի համալրում միջառարկայական կիրառություն ունեցող նորագույն փորձասարքերով, որը միտված է ինժեներական համակարգերի մոդելավորման, նախագծման և կառավարման համապատասխան կրթական ծրագրերի դասավանդման-ուսումնառության կատարելագործմանը, գիտահետազոտական գործունեության զարգացմանը և առևտրայնացմանը, խելացի լուծումների կիրառմանը և բուհի ուսումնագիտական գործառույթների ընդլայնմանն ու կարողությունների հզորացմանը: Ծրագրի արդյունքում նախատեսվում է իրականացնել սարքերի ինտերնետ (IoT) լաբորատորիայի հիմնում, համակարգչային լսարանի հիմնում՝ անհրաժեշտ ծրագրային փաթեթների ապահովմամբ, շինությունների տեղեկատվական մոդելավորման մոտեցումների ներդրում համալսարանի կրթական ծրագրերում, ուսումնամեթոդական նյութերի մշակում, տպագրում և այլն:

Անշուշտ, հետազոտահեն կրթության կազմակերպման գործընթացը մեծապես պայմանավորված է նաև պետական և մասնավոր հատվածների համագործակցության ակտիվացմամբ, մասնավոր, պետական և պետական մասնակցությամբ ընկերություններում գիտական հետազոտությունների արդյունքների ներդրմամբ, ինչպես նաև նշված ընկերությունների և գիտակրթական հաստատությունների ընդհանուր ներուժի արդյունավետ օգտագործմամբ:

Հաշվի առնելով Հայաստանի Հանրապետության տնտեսության զարգացման ներկայիս վիճակը՝ կարող ենք առաջարկել հետազոտահեն կրթության կազմակերպման հետևյալ ուղիները.

1. Տնտեսության գիտելիքատար ոլորտների զարգացման խթանում,
2. Գիտակրթական համակարգի զարգացման և կրթության ու գիտության ոլորտների ֆինանսավորման ընդհանուր օբյեկտիվ համակարգվածության և ներդաշնակության ապահովում,
3. Գիտության և կրթության ոլորտների թվային վերափոխում,
4. Նորարարական կրթական տեխնոլոգիաների կիրառում,
5. Կրթության, գիտության, բիզնեսի և պետության փոխգործակցության ակտիվացում,
6. Ըստ նպատակային գործունեության արդյունավետության և/կամ մանկավարժական և գիտամանկավարժական (դասախոսական) անձնակազմի մասնագիտական պատրաստվածության աստիճանի ուսումնական հաստատությունների ֆինանսավորման ծավալների որոշում,
7. Հետազոտահեն կրթության կազմակերպման արտասահմանյան առա-

ԵՀՀ ԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆԴԵՍ, հատոր 10, 2024

ջատար փորձի կիրառում և այլն:

Այսպիսով, հետազոտահեն կրթության կազմակերպումը Հայաստանի Հանրապետությունում ունի կարևոր ռազմավարական նշանակություն, քանի որ ապագայում կարող է նպաստել գիտակրթական համակարգի մրցունակության բարձրացմանը, ինովացիոն և ներդրումային գործունեության ակտիվացմանը, հասարակության անդամների կենսամակարդակի բարելավմանը և ՀՀ տնտեսության համաչափ և կայուն զարգացմանը:

Գրականություն

1. Юдина Т.Н. Цифровизация как тенденция современного развития экономики Российской Федерации: Pro y contra // Государственное и муниципальное управление. Ученые записки. 2017. № 3. С. 139–143.
2. Лонский И.И. Информатизация и эволюция общества // Перспективы науки и образования. 2015. № 2 (14). С. 29–35.
3. Զախարյան Ա.Գ. ՀՀ կրթության ոլորտի թվային փոխակերպման շուրջ, Սոցիալ-տնտեսական զարգացման արդի հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում, (Գիտական հոդվածների ժողովածու - 2022), ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտ, Երևան, 2022թ., N 2, էջ 321-365:
4. Հայաստանի Հանրապետության կառավարության ծրագիր, Երևան՝ Հոկտեմբեր 2016:
5. Захарян А.Г. Интеллект как фактор инновационного развития экономики, V Российский экономический конгресс «РЭК-2023», Том IX. Тематическая конференция «Наука и инновации» (сборник докладов) / Составители: А. Е. Варшавский, Н. И. Иванова, Е.Б. Ленчук, Москва, 2023, с. 62-67, http://www.econorus.org/pdf/Volume9_REC-2023.pdf
6. Имидж преподавателя вуза: структура, технологии, этапы формирования, <https://lala.lanbook.com/imidzh-prepodavatelya-vuza-struktura-tehnologii-ehtapy-formirovaniya>
7. «ՀՀ պետական բյուջեի մասին» 2010-2023թթ. ՀՀ օրենքները, <https://www.gov.am/am/budget/>
8. ԾՇՀԱՀ-ում կստեղծվի «ՍՄԱՐԹԼԱԲ» կենտրոն, <https://escs.am/am/news/20408>

ԵՀՀ ԳԻՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՅՈՒՄ, հունիս 10, 2024

ПРОБЛЕМЫ ОРГАНИЗАЦИИ ИССЛЕДОВАТЕЛЬСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ В РЕСПУБЛИКЕ АРМЕНИЯ

¹В. Бостанджян, ²А. Захарян

*¹Ереванский госуниверситет, ²Международный научно-образовательный
центр НАН Армении*

Статья посвящена изучению методов и механизмов укрепления научного потенциала посредством организации исследовательского образования в Республике Армения, факторов, определяющих их эффективное использование, а также вопросов стимулирования инновационного развития сферы науки. В статье на примере Республики Армения рассмотрены возможности организации и финансирования исследовательского образования, а также разработаны некоторые механизмы стимулирования инновационного развития экономики посредством организации исследовательского образования.

Ключевые слова: наука, образование, инновационное развитие, финансирование, научная и научно-техническая деятельность, развитие, эффективность

PROBLEMS OF ORGANIZING RESEARCH EDUCATION IN THE REPUBLIC OF ARMENIA

¹V. Bostanjyan, ²A. Zakharyan

¹Yerevan State University, ²International Scientific and Educational Center of NAS RA

The article is devoted to the study of methods and mechanisms for strengthening scientific potential through the organization of research education in the Republic of Armenia, the factors, that determine their effective use, as well as issues of stimulating innovative development in the spheres of science. Using the example of the Republic of Armenia, the article examines the possibilities of organizing and financing research education, and develops some mechanisms for stimulating innovative economic development through the organization of research education.

Keywords: science, education, innovative development, financing, scientific and scientific-technical activity, development, efficiency